

Nicolai

14. årgang nr. 4 november 2006

Indvandrerunge job og identitet

Rollemodeller viser vejen frem

ARBEJDE GIVER SELVSTÆNDIGHED

I lære som god samfundsborger

**UNGE KRIMINALITETSTRUET
HJÆLPES AF DERES EGNE**

Etnolekt

**EN GAMMEL HISTORIE
OM DE UNGES SPROG**

FO-Aarhus.dk

Fordi netværk handler om mennesker

AftenskoleKlubbens blad

DEBAT

Torben Dreier
Skoleleder

Udgives af

Frit Oplysningsforbunds
medlemsforening
Guldsmedgade 25,
Postbox 159
8100 Århus C.
Tlf.: 86 12 60 00
E-mail:
nicolai@fo-aarhus.dk

Ansvarshavende redaktør
Torben Dreier

Redaktion

Henrik Gram
Inge Madsen
Lone Jørgensen
Torben Dreier

Oplag

6000

Layout & tryk

Opsætning & layout:
Sputnik Reklame
tlf: 8676 1653.
Tryk: Zeuner Grafisk
Trykt på miljøpapir

Forsidefoto

Venligst udlånt af sekretari-
atet for vm i gymnastik

Nicolai

udkommer 4 gange om
året. Bladet postbesørges til
FO's kursusedtagere samt
lægges frem på biblioteker
og offentlige kontorer.

AftenskoleKlubben

AftenskoleKlubbens formål
er at udbrede folkeoplys-
ning indenfor almene, øko-
nomiske, politiske, sociale
og kulturelle emner; samt
at arbejde for de idealer
som De Forenede Nationer
står for, samt at sikre med-
lemmernes indflydelse på
FO's virke. Ved tilmelding til
et af FO's kurser bliver man
automatisk medlem af FO's
medlemsforening for 10 kr.,
som overføres fra
tilmeldingsgebyret.

JOBFESTEN

Det har været utroligt interessant at følge udviklingen på beskæftigelsesområdet i det sidste års tid. Fantastisk mange jobåbninger viser sig lige nu og det må vi være gode til ikke at tabe på gulvet.

Det er derfor dejligt at se, at der også i Århus er politisk fokus på den gunstige beskæftigelses-situation og at der rent faktisk kommer flere i arbejde. De grupper, der stadig er ledige, har sandsynligvis flere problemer end lige arbejdsløsheden – og derfor er det ekstra svært for dem, at få del i jobfesten. Det er FO-Århus' håb at vi kan bygge et system op, som vurderer den enkelte lediges individuelle situation og giver mulighed for at følge ham eller hende helt til dørs eller helt til

job gennem afklaring af deres samlede situation (helbred, social situation, psykiske problemer, børnepasning, kvalifikation, integration m.m.). Det værste i den nuværende gode beskæftigelsessituation vil være et stift system, hvor man kun kan se de ledige som en stor samlet restgruppe.

KONKURRENCEN

Svar inden d. 15. december til FO, Guldsmedgade 25, 8000 Århus C eller mail nicolai@fo-aarhus.dk

Vi trækker lod om 2 billetter til foredraget "Fra Gunnar Nu Hansen til Peter Brixtofte". Journalist Poul Erik Andersson fortæller om personer, han har mødt igennem et langt liv som journalist. Foredraget foregår den 7. februar 2007 kl. 16.00. i Folkeoplysningens Hus, Vester Allé 8, 8000 Århus C

Konkurrence

1. **Hvad er Gert Bjerregaard (V) rådmand for?**
2. **Hvad hedder boligkvarteret, som huser projektet Outsiders 2 Insiders?**
3. **Hvad kaldes den dialekt, som tales af unge indvandrere, og som henviser til talerens etniske baggrund?**

Navn:

_____

Adresse:

_____

_____

Vinder af sidste nummers konkurrence:

Birgit Mikkelsen, 8000 Århus C

Svarene på konkurrencen i Nicolai nr. 3, 2006

1. LO-formand Thomas Nielsen
2. Bette Fanden
3. År 1857

ROLLEMODELLER VISER VEJEN FREM

Af Gert Bjerregaard (V), rådmænd for Sociale Forhold og Beskæftigelse

FOTO: Claus Sjørdin/clausjoedin.com

Gert Bjerregaard

De unge fra projekt Outsiders 2 Insiders er på flere måder rollemodeller for de unge i Bispehaven, der er kommet ud i kriminalitet. Rollemodeller for andre unge indvandrere, fordi de er i gang med at tage en uddannelse. Og rollemodeller for mig som rådmænd, fordi de viser vejen til vellykket integration.

Om Outsiders 2 Insiders se s. 4-5 i dette nummer af Nicolai

Det rigtig gode ved Outsiders 2 insiders er, at man har ansat unge fra Bispehaven. De har tidligere været ude i kriminalitet og kender området på godt og ondt. De er kun nogle år ældre end de unge, der begår kriminalitet. Men de unge i området har tillid til dem, og de lytter til dem. Deres arbejde har langt større effekt, end hvis man sendte en pædagog eller socialrådgiver ud til Bispehaven.

Ansvarlige borgere

Flere steder i Århus Kommune har vi prøvet lignende projekter, hvor unge indvandrere har været rollemodeller for deres jævnaldrende. Gode eksempler er projekter som Kontaktstedet og Unge-for-Unge i Gellerupområdet. Tankegangen bag disse projekter er, at de unge skal lære at tage ansvar og blive en del af demokratiet. De skal lære, at de er en vigtig del af lokalsamfundet. Og de skal opleve, at hvis de undlader at lade ballade, så kommer der også noget godt tilbage. I Rosenhøjområdet overvejer man også at starte et projekt, hvor unge skal være rollemodeller for andre unge. For i Rosenhøj har man også oplevet urolighederne, og nu fokuserer man på at forebygge en optrapning af problemerne, så de ikke får lov til at vokse sig lige så store som i Gellerup.

Uddannelse er vejen frem

Flere af de unge fra Outsiders 2 insiders er gået i gang med en uddannelse. For mig at se er det den helt rigtige vej frem for unge indvandrere, der skal integreres i det danske samfund. Selv har jeg for nylig fået vedtaget en ny aktiveringsstrategi i Byrådet, som også indeholder vigtige elementer for unge indvandrere. Som en del af strategien skal alle unge under 25 år, som er på kontanthjælp, starthjælp og introduktionsydelse, i gang med at tage en uddannelse. Med en uddannelse i hånden står man langt bedre rustet til at få et job og klare sig på arbejdsmarkedet.

Arbejde giver selvstændighed

Et job giver selvstændighed – selvstændighed til at tjene sine egne penge og bestemme over sit eget liv. Heldigvis er vi i øjeblikket i den situation, at der er stor mangel på arbejdskraft. Der gælder inden for mange faggrupper - butiksansatte, håndværkere eller ingeniører for blot at nævne nogen. Mange virksomheder er konstant på udkig efter arbejdskraft, og derfor er de generelt mere positive over for unge indvandrere, end de har været tidligere. Så det gælder om at gribe chancen nu. For med en uddannelse og et job hjælper man ikke kun sig selv. Man bliver også rollemodel for andre unge indvandrere, som vokser op og skal integreres i Danmark.

I marts 2006 vedtog regeringen lovpakken "Ny chance til alle".

Lovpakken indeholder en række nye initiativer på beskæftigelsesområdet. Flere af dem får betydning for unge indvandrere:

- Unge mellem 18 og 24 år, som er på kontanthjælp, starthjælp eller introduktionsydelse, får pligt til at tage en uddannelse. Det gælder dog kun for unge, som ikke i forvejen har en uddannelse, der retter sig mod arbejdsmarkedet.
- Der skal laves en integrationskontrakt for alle udlændinge, som ikke har varig opholdstilladelse og er på offentlig forsørgelse. Kontrakten skal indeholde en plan for, hvordan udlændingen kommer i uddannelse og arbejde.
- Desuden skal alle udlændinge underskrive en erklæring om aktivt medborgerskab. Formålet med erklæringen er at tydeliggøre det danske samfunds værdier over for den enkelte udlænding.

I lære som god samfundsborg

Hvor mange mennesker skal der til for at omvende 24 frække hærværks- og kriminalitetstruede indvandrere og gøre dem til venlige og velfungerende samfundsborgere?

Svaret finder du ikke ved at gennemgå rækken af mere eller mindre platte Århusvittigheder, men ved at tage med Nicolai på et lille besøg i Præstehaven i Hasle, hvor fire unge mænd via projektet Outsiders 2 Insiders har gjort et fantastisk stykke arbejde for at bringe netop 24 unge kriminelle og kriminalitetstruede indvandrede tilbage på ret kurs. Nicolai har taget en snak med den 23-årige Mohammad Murad, der er en af de fire foregangsmænd i projektet og med projektleder Trine Nielsen.

Boligforeningen sagde stop

Projektet startede, da Boligselskabet Præstehaven i 2004 indkaldte en gruppe af de ældste unge i området, her i blandt Mohammad Murad, for at tale med dem om det hærværk og den kriminalitet, som i stor stil blev begået i området. Boligforeningen havde fået nok. I fællesskab blev de enige om at gøre noget for at stoppe ulovlighederne. De fire unge foreslog at lave aktiviteter for de unge for på den måde at få dem væk fra at begå ulovligheder, og boligforeningen tilbød til gengæld at stille den pose

penge til rådighed, som de, hvis de unges ord holdt stik, kunne spare på udgifter til reparationer efter hærværk og kriminalitet. Det lod til at virke. De fire unge fik igangsat en række samværsaktiviteter for de værste af drengene, og kriminaliteten i området begyndte så småt at falde.

Flere bakker op

Efter et halvt år, i marts 2005, var effekten af de fire unges indsats så tydelig, at boligselskabet og Socialcenter Vest i fællesskab besluttede sig for at ansætte de fire med løntilskud og starte projektet Outsiders 2 Insiders op. Fra december 2005 støttede FO-Århus projektet økonomisk, så de fire drenge blev ansat fast 18 timer ugentligt i hele resten af projektfasen.

Troværdige og positive rollemodeller

”Det er kommet en mere positiv stemning herude, fordi man har opdaget at det godt kan lade sig gøre at gøre nogle ting, at udrette noget og komme videre med noget. Gennem dette projekt har de unge i området følt, at de har fået lov til at være et sted, de har følt de hørte til og har fået grønt lys til at lave noget, de selv gerne ville, f.eks. opstarte et fodboldhold. Generelt har man har fået øjnene op for, at der er masser af muligheder i sådan en form for projekt, og via dette projekt har vi endvidere fået skaffet flere i uddannelse og arbejde”, fortæller en stolt og smilende projektleder.

Projektleder Trine Nielsen

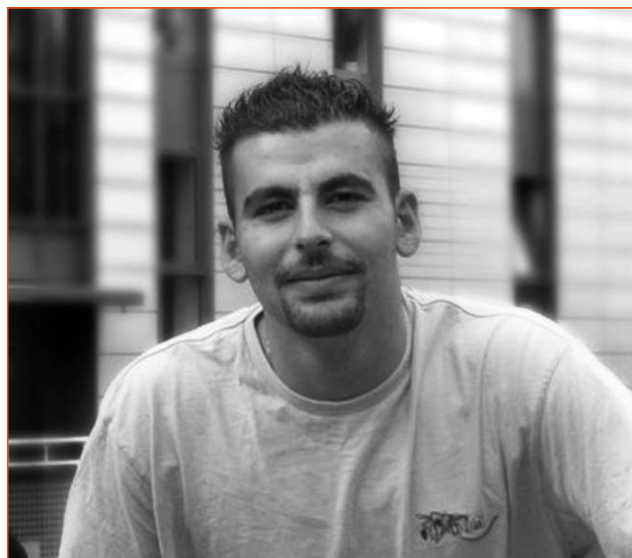
”Det drengene egentlig gør, er at undervise de yngre drenge i at opføre sig ordentligt, tilpasse sig samfundet og lære dem, hvordan man agerer normalt, kommer ud af kriminalitet, søger arbejde, møder til tiden og så videre. Ud over aktiviteter og væresteder, så er det jo i bund og grund samværet og snakken om disse ting, det hele handler om. Det er her de for alvor lærer noget. De fire ansatte fungerer på den måde selv som rollemodeller, fordi de også selv er i gang med positive forløb og har lært så meget allerede om samfundet, om opførelse og ansvar m.v. Netop fordi de er kommet i uddannelse eller arbejde selv og har opdaget de mange døre, dette åbner”.

Videre fortæller Trine Nielsen, hvordan de fire ansatte i projektet er kommet til at fungere som troværdige voksne, som de unge og forældrene kender, og som de unge kan relatere sig til. ”De er gode rol-

lemodeller”, siger Trine Nielsen, og fortæller videre om fordelene ved, at det er ”nogle af deres egne”, der kører projektet. Det virker, fordi det er nogle af deres egne, der træder til og hjælper og støtter og rådgiver, når der er problemer. Havde det været en af kommunens medarbejdere, der hverken boede eller var kendt i området, kunne det måske have udløst afstandtagen og angst for overvågning og løftede pegefingre blandt de unge og forældrene. I starten var en del af forældrene dog også skeptiske overfor de fire unge projektansatte mænd, fortæller Trine Nielsen. Bl.a. på grund af tvivl om de fire unge mænd nu var værdige eksempler til efterfølgelse. ”De har ikke alle været lige gode børn op gennem deres opvækst” griner Trine Nielsen men påpeger, at ”det er de nu”.

Trivselshuset

Muhammad Murad i Præstehaven

OUTSIDERS 2 INSIDERS

Hovedsigtet med projektet Outsiders 2 Insiders er at forebygge kriminalitet og hærværk i Urbanbydelen igennem en lokalt forankret indsats, der skal gennemføres i tæt samarbejde med andre initiativer taget i regi af det boligsociale arbejde, Familiecenter Vest, foreningerne og/eller Urbanprogrammets projekter. Konkret ansættes 4 unge, der på baggrund af egne erfaringer med kriminalitet og deres efterfølgende ændrede livsstil skal agere positive rollemodeller overfor børn og unge i bydelen
(kilde: www.aarhus.dk/kommune).

Projektet Outsiders 2 Insiders er støttet af Urban, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Århus Kommune samt FO-Århus. Projektet er finansieret frem til og med april 2007.

Outsiders 2 Insiders er en del af en større indsats fra kommunens og boligselskabets side for at give hele området i Hasle et løft såvel socialt som bygningsmæssigt. Der foregår p.t. store renoveringer i området.

Lignende projekter i Århus Kommune er Kontaktstederne i Gellerup og Bispehaven og projektet Unge for Unge i Gellerup (læs mere på www.aarhus.dk/kommune).

Muhammed Murad er 23 år og en af de fire unge bag projektet Outsiders 2 Insiders. Ved siden af projektansættelsen er han selv i gang med en ungdomspædagogisk uddannelse på JVUC.

Nicolai har mødt en glad og lidt beskeden Muhammad Murad i Præstehaven og talt med ham om projektet og hans egen rolle som foregangs-eksempel.

"Jeg har det så godt med mig selv i dag og med at have gjort en forskel. Jeg kan mærke at det er godt for mig selv og for de unge. Jeg har selv været som dem en gang, men tiden og dem, man hænger ud med, har gjort en forskel. Projektet har gjort en forskel. I dag ved jeg, hvad det rigtige er, og det er vigtigt at sende videre til dem, der er yngre. Derfor har vi daglig kontakt med de unge, og vi har også kontakt med deres arbejdsgivere og skolevejledere, som vi holder møder med. Sammen holder vi

øjeblikke med, hvordan det går med hver enkelt af dem. Vi har fået skabt tillid. De unge kommer hen til os nu, hvis der er noget de vil snakke om eller har problemer. Selv de unge, der ikke er direkte tilknyttet til projektet kan finde på at komme til os. Jeg er en af deres egne og derfor har de tillid til mig og vil gerne snakke. Desuden betyder alder og rangorden meget herude. De yngre har respekt for og lytter til de ældre. Man siger ikke nej til dem, der er ældre. Det kan vi jo udnytte positivt", siger Mohammad eftertænksomt.

Han og de tre øvrige ansatte drenge i projektet bruger selv projektansættelsen som et springbræt til at komme videre i et positivt forløb. De er alle fire ved siden af denne ansættelse i gang med skoleforløb, der senere skal føre til jobsansættelser.

dyrenes kunstige klippelandskab

FO-Århus og Naturhistorisk Museum har tilsammen skaffet 355.000 kr. til et stenbronatur-formidlingsprojekt bl.a. fra Skov- og Naturstyrelsen og Friluftsrådet.

I samarbejde med Natur og Miljø, Århus Kommunes og Dansk Ornitologisk Forening skal stenbro-projektet sætte fokus på byens natur og dyreliv. Dels for at skabe flere naturoplevelser for folk, som færdes i byen, dels for at afbøde nogle af de konflikter, som opstår mellem dyr og mennesker. Projektet vil løbe af stablen i løbet af 2007 med en hjemmeside om bydyr, tilbud om ekspert-guede bynaturture, undervisningsidéer til skolerne og en mindre udstilling om bydyr på Naturhistorisk Museum. Baggrunden for projektet er, at medierne især fokuserer på konflikter og negative oplevelser mellem dyr og mennesker i byen. F.eks. den megen skriveri om larmende måger, husmårer som æder startkabler eller sva-

ler som "griser" bygningerne til. Ved at sætte fokus på positive oplevelser med dyrene i byen og på hvordan man tackler problemerne med dem, vil man kunne give byboerne flere glædelige naturoplevelser og mere plads til dyrene. Desuden er historien om bydyrenes indvandring til byerne et skoleeksempel i dyrs tilpasning til nye leveområder.

I naturen indtager dyrene nye leveområder efterhånden som de opstår. Efter naturkatastrofer som f.eks. vulkanudbrud eller skovbrande, hvor store

naturområder ødelægges, opstår der nye sletter eller stenørkner, som langsomt indtages af andre arter end dem, der oprindeligt levede der. Vi kender det også fra vores egen historie, at naturområder ændres radikalt. Heden bredte sig især fra 1600-1800-tallet i takt med, at mennesker ryddede skoven, så de kunne dyrke jorden. Efterhånden som jorden blev gold og nye marker blev taget i anvendelse, blev de gamle udyrkelige jorde til hede. Dyr som ikke oprindeligt havde levet på stedet, indtog nu det nye stykke menneskeskabt natur. I dag betragter vi mange af de dyr, der lever på heden som særlig bevarelsesværdige. For de fleste er det måske lidt mærkeligt at betragte stenbroen med de mange bygninger, tårne, veje og master som et endnu et stykke menneskeskabt natur, men dyrelivets indtog i byen vidner om, at byen for dem blot er et nyt levested på godt og ondt. Byen byder på en mængde fødemuligheder især i form af affald, men der er også nye farer for dyrene som

forurening, biler og mennesker.

Kigger man på de dyr, som har indtaget byen, stammer mange af dem fra klippelandskaber eller fra varmere himmelstrøg. Byduen lever f.eks. vildt på bl.a. Gibraltarklippen og dens oprindelige navn er "klippedue". Også tårnfalken, bysvalen og mursejleren stammer oprindeligt fra områder, hvor de yngler på klipper. Husmus, husmår og husedderkop indtager boligen og klarer sig på den måde højere mod nord end de ellers ville have kunnet. Det er positivt, at arter gør nye landvindinger, i en tid, hvor man ellers hører, at vilde dyr fortrænges fra deres leveområder, men det er ikke alle dyr som hilses lige velkomne i byerne. Større dyr som ræve, husmår og måger skaber ofte ængstelse og konflikter, som kunne undgås med viden om dyret. Samarbejdsprojektet håber at rigtig mange vil tage del i aktiviteterne omkring byens vilde dyr, der bl.a. ved hjælp af bybefolkningen skal kortlægge såvel positive som negative oplevelser med byens dyr.

Æbleopskrift

Cox orange-sauce

1 liter kalvefond
(bestil hos slagteren)
1 løg
4-5 cox orange æbler
Balsamico

Hak løg og æbler og put dem i kalvefonden. Kog fonden ind til cirka det halve
Fonden presses gennem et klæde (gammeldags bleer er perfekte).

Kog et par deciliter god balsamico-eddike ind med en skefuld sukker.
Tilsmag æblesaucen med den indkogte balsamico og evt. salt og peber.

Fortrinlig sauce til mange af efterårets middagsretter. Venligst udlånt af Svineriet, Mejlgade 35, baggården. Velbekomme!

Tilmelding til og information om samtlige kurser og arrangementer fås i FO's kursusbutik, Guldsmødgade 25, 8000 Århus C. Telefon: 86 12 60 00.

Priser i rødt: Særlig pris for pensionister, efterlønnere, handicappede og arbejdsledige.

FO's

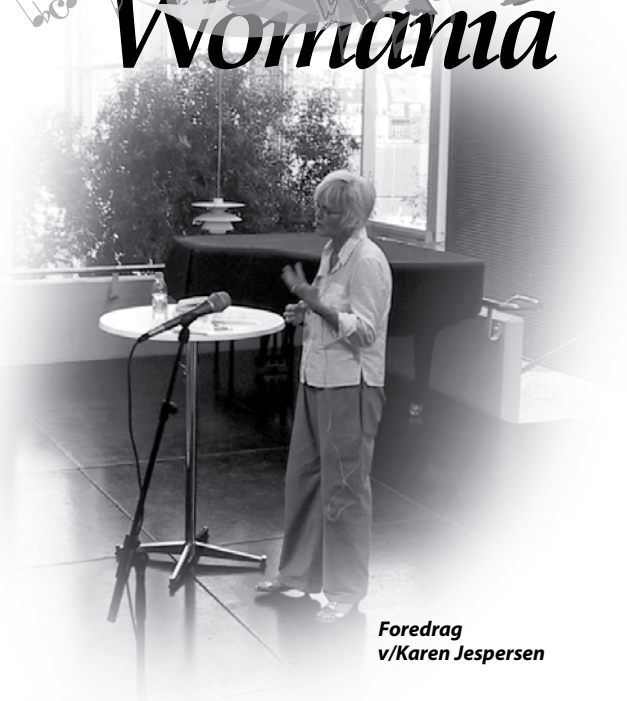
Kulturkreds

Her glimt fra nogle af FO's forrygende festugearrangementer i Musikhus Århus.

Vvornania

Mavedans

Foredrag
v/Karen Jespersen

Sundheds- og senioruger

I samarbejde med Hovedbiblioteket arrangerer FO-Århus i januar 2007 Sundheds- og Senioruger på Hovedbiblioteket. Få mere information på

www.fo-aarhus.dk.

Aftenskoleklubben

Husk også generalforsamling i Aftenskoleklubben den 26. februar 2007

kl. 16.00,

Folkeoplysningens Hus,
Vester Allé 8, 8000 Århus C.

Generalforsamlingen indledes af tidligere forstander på Vestbirk Højskole Jens Grøn,

der fortæller om den nye højskolesangbog og akkompagnerer fællessangen på klaver.

Kom og syng med fra den nye 18. udgave, der indeholder nye såvel som gammelkendte sange, f.eks. Kaj Munks "Den blå Anemone".

Afsender:

Frit Oplysningsforbund

Guldsmedgade 25

Postbox 159

8100 Århus C

POST

PP

DANMARK

Kunde ID. nr. 15634

MAGASINPOST B

FRIT OPLYSNINGSEFORBUND

Fordi netværk handler om mennesker

ETNOLEKT SPROG OG IDENTITET

Af Mette Vedsgaard Christensen, Cand. mag. Seminarieadjunkt

En gammel historie om de unges sprog. De unges sprog er grimt, fyldt med bandeord og sjuskede udtaler, ord fra andre sprog, ord og vendinger de selv finder på og som de ældre generationer ikke forstår. Det kan de fleste vist blive enige om.

Klager over de unges sprog er imidlertid ikke en moderne opfindelse – flere tusinde år gamle kilder fortæller at ældre altid har klaget over de unges opførelse i almindelighed og deres sprog i særdeleshed. Uanset i hvilket årti man slår ned, så er den ældre generations klager over de unges sprog altid sket med henvisning til "dengang jeg var ung" – det var dengang man lærte at tale pænt, at skrive pænt, at opføre sig ordentligt. Det er tilsyneladende helt efter bogen at de unge – generation efter generation – provokerer deres forældre med deres sprog – og at deres forældre lader sig provokere af dem.

Sproget som identitets- og fællesskabsmarkør

De unge bruger sproget til at vise at de er unge, til at skabe sig en ungdomsidentitet. Sproget – talesproget – fungerer som et middel til at vise hvem man

er på samme måde som musik, tøj og andre livsstilsprodukter. Det er i denne kontekst at også de unge indvandreres særlige måde at tale dansk på, skal forstås. Ved at bruge det danske sprog på en bestemt måde, ved at lave lidt om på grammatikken, lave lidt om på udtalen og bruge ord fx fra arabisk og tyrkisk, bruges sproget til at signalere at man er ung i et kulturelt og sprogligt mangfoldigt storbymiljø. Den måde de unge taler på når de fx siger: "Wallah, i morgen vi skal til fest", er altså ikke et udtryk for at de ikke har lært at tale dansk endnu. Det er i stedet et udtryk for at de bruger dansk, arabisk og de andre sprog de fx hører i deres vennegruppe, til at lave en ny dialekt.

Etnolekt med jysk accent

Den dialekt kalder man nogle gange for "etnolekt" fordi den ofte henviser til talerens etniske

baggrund. Mange af de unge der taler sådan er i stand til at skifte mellem forskellige måder at tale på – alt efter hvem de taler med. Når en ung taler "etnolekt" med sine venner, er det ikke et signal om at de vil betragtes som "udlændinge" eller "anderledes" – tvært i mod. Deres talesprog bliver ofte kritiseret af deres egne forældre også – mange mener ikke at de unge skal gå og blande sprogene sammen. De unges sprog er altså et udtryk for en bestemt dansk ungdomsidentitet, ofte vil man også uden problemer kunne høre hvor i Danmark den unge indvandrer kommer fra, de siger nemlig også "ikk' å" – præcis som andre østjyder.

FRIT OPLYSNINGSEFORBUND

Guldsmedgade 25

8100 Århus C

Tlf.: 8612 6000

www.fo-aarhus.dk